

Erik W. Nielsen
- og hans bidrag til efterkrigstidens missionsteologi
Harald Nielsen
Dansk Missionsråd 2012
256 sider

Anmeldt af **Jeppe Bach Nikolajsen**

Dansk Missionsråd har hundredårsjubilæum i år. I denne anledning er bogen *Erik W. Nielsen – og hans bidrag til efterkrigstidens missionsteologi* udkommet. Bogen er forfattet af Harald Nielsen, som tidligere har været sognepræst, højskoleforstander, undervisningsassistent i kirkehistorie ved Aarhus Universitet og generalsekretær for Det Danske Missionsselskab/Danmission. Dansk Missionsråd har selv udgivet bogen.

Bogen omhandler den danske teolog Erik W. Nielsen, som blev født i 1917, og som døde allerede i 1971. Bogen er opdelt i seks kapitler. Det første kapitel fremstiller Erik W. Nielsens barndom og uddannelse ved Det Teologiske Fakultet i København (side 22-36). Det andet kapitel beskriver hans virke som studiekredsssekretær i Dansk Missionsselskab og som leder af Dansk Missionsråds missionsskole i Hellerup (side 38-62). Det tredje kapitel fortæller om Erik W. Nielsens virke i Det Internationale Missionsråd, og om hvordan han blandt andet var med til at arrangere den vigtige missionskonference i Willingen i 1952 (side 64-116). I det fjerde kapitel berettes der om hans virke som generalse-

kretær i Det Danske Missionsselskab (side 118-158). Det femte kapitel skildrer hans tid som administrerende direktør for den internationale fond *Theological Educational Fund* (side 160-212). Og i det sidste og korte kapitel seks berettes der om Erik W. Nielsens alt for tidlige død og om hans betydning for efterkrigstidens missionsteologi (side 214-219).

Lad mig slå det fast med det samme. Harald Nielsen har skrevet en rigtig fin bog, som er et flot bidrag til dansk missionshistorie. Med denne bog vil Harald Nielsen forhåbentlig gøre mange flere bekendt med en vigtig dansk teolog fra det tyvende århundrede, som alt for ofte er blevet overset. Harald Nielsen er gået til kilderne. Han har fået udleveret og har nærstuderet en mængde brevudvekslinger mellem Erik W. Nielsen og dennes kone, har fået adgang til Erik W. Nielsens dagbog og har brugt adskillige timer i de danske rigsarkiver, alt sammen for at få indsigt i Erik W. Nielsens liv og virke (se side 239). Det lader dog ikke til, at Harald Nielsen har haft adgang til Kirkernes Verdensråds arkiver. I 2009 tilbragte jeg godt en måned i Genève, hvor jeg

blandt andet læste flere brevkorrespondancer mellem Erik W. Nielsen og ledende missionssteologer fra midten af det tyvende århundrede. Kilderne er der. Det er imidlertid tydeligt, at Harald Nielsen ikke er kommet let om ved sagen. Med sit grundige arbejde har han bidraget til en mere nuanceret forståelse af nyere dansk missionshistorie.

Skildringen af Erik W. Nielsen er faktisk, men den er i høj også personlig, og man får således et personligt indtryk af stemningen på flere af de større missionskonferencer – såsom konferencerne i Whitby i 1947, i Evanston i 1954 og i Ghana i 1957-58 – og af nogle af de toneangivende missionssteologer i midten af det tyvende århundrede – såsom Hendrik Kraemer og til dels Lesslie Newbigin og Karl Hartenstein – som Erik W. Nielsen altså henholdsvis deltog i og mødte. Dette personlige præg er efter min mening bogens helt store styrke. Bogen er ikke tør missionshistorie. Den handler om levet liv, og den handler om en mand, som brændte for mission, og som var med, hvor det skete. Det er dog bemærkelsesværdigt, at bogen ikke beretter mere om den vigtige missionskonference i Willingen i 1952, når nu Erik W. Nielsen spillede en afgørende rolle for tilrettelæggelsen af denne konference. I bogen *Missions Under the Cross* (1953), hvor bidragene fra omtalte konference blev udgivet, er Erik W. Nielsen nævnt som en af tolv personer, der står anført som *staff* (side 256). De danske kilder fortæller formodentligt ganske lidt om arbejdet med planlægningen og afholdelsen af konferencen.

En anden sag er, at skildringen af Erik W. Nielsen ikke blot er personlig, men også meget positivt. Vi får eksempelvis at vide, at Erik W. Nielsen i sine unge år var meget talentfuld (se fx side 43) og havde et stort potentiale (side 43), at han kunne tale frisk, vindende og charmerende (side 45), at han var særdeles dygtig og ihærdig (side 85), at

han gjorde dybt indtryk på sine omgivelser (se fx side 45), at han havde “dybe kvaliteter” (side 113), at tilliden voksede til ham år for år (side 113), og vi hører desuden om alle de mange stillinger, som han fik tilbudt (se fx side 113-116, 205-207 og 217). Det mærkes, at Harald Nielsen gerne vil give læseren et godt indtryk af Erik W. Nielsen.

Det kunne være interessant at vide mere om den metodologi, som ligger til grund for dette studium. Nuvel, det er ikke en afhandling, som vi har at gøre med, men det kunne have været spændende at læse en introduktion eller et appendiks, hvor det anvendte kildemateriale karakter blev introduceret, hvor man kunne finde en redegørelse for, hvordan dette kildemateriale var blevet behandlet, og hvor intentionen med den biografiske skildring blev tydeliggjort. Man finder et kort, men vigtigt afsnit om dette i forfatterens forord (side 17-18). Et større selvstændigt afsnit om dette ville have været nyttigt. Det kunne have oplyst læserne, og det kunne måske også have skærpet Harald Niensens analyser.

Bogen er flot layoutet og trykt. Den er udstyret med en oversigt over Erik W. Niensens liv og virke, med en bibliografi med de væsentligste af Erik W. Niensens udgivelser, med mange fotos og med flere farveafbildninger af Erik W. Niensens malerier. Bogen er velstruktureret. Og den er velskrevet. Den skæmmes dog af mindre korrekturskønhedsfejl. Hvis bogen var blevet udgivet på et forlag, ville dette formentlig kunne have været undgået.

Til trods for de kritiske kommentarer nævnt ovenfor, skal Harald Nielsen have stor tak for at have arbejdet grundigt med kilderne og for at have præsenteret et stykke vigtigt dansk missionshistorie. Bogen giver et personligt og spændende indblik i nyere dansk og international missionshistorie. Bogen anbefales hermed.